

KEUZEDEEL ONDERNEMERSCHAP MBO B

COLOFON

Uitgeverij: Edu'Actief b.v.
0522-235235
info@edu-actief.nl
www.edu-actief.nl

Auteurs: E. Lockefeer, R. van Midde en A. Schouten

Titel: Keuzedeel Ondernemerschap mbo B

ISBN: 978 90 3724 734 3, maakt deel uit van pakket: 978 90 3724 615 5

© Edu'Actief b.v. 2018

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in compilatiewerken op grond van artikel 16 Auteurswet kan men zich wenden tot de Stichting PRO (www.stichting-pro.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Edu'Actief, te vinden op www.edu-actief.nl.

INHOUDSOPGAVE

Hoe werk je met een keuzedeel?	6
1. Over dit keuzedeel	8
2. Regels	12
3. Ondernemingsvormen	16
4. Financieel plan	21
5. Acquisitie	31
6. Inkoopplan	38
7. Rekenvaardigheid beginbalans 1	53
8. Rekenvaardigheid beginbalans 2	54
9. Rekenvaardigheid beginbalans 3	55
10. Rekenvaardigheid exploitatiebegroting 1	56
11. Rekenvaardigheid exploitatiebegroting 2	57
12. Rekenvaardigheid investeringsbegroting 1	58
13. Rekenvaardigheid investeringsbegroting 2	59
14. Rekenvaardigheid investeringsbegroting 3	60
15. Rekenvaardigheid kostprijs op basis van constante en variabele kosten 1	61
16. Rekenvaardigheid kostprijs op basis van constante en variabele kosten 2	62
17. Rekenvaardigheid kostprijs op basis van constante en variabele kosten 3	63
18. Rekenvaardigheid kostprijs op basis van directe en indirecte kosten 1	64
19. Rekenvaardigheid kostprijs op basis van directe en indirecte kosten 2	65
20. Rekenvaardigheid kostprijs op basis van het manuuftarief 1	66
21. Rekenvaardigheid kostprijs op basis van het manuuftarief 2	67
22. Rekenvaardigheid kostprijs op basis van het manuuftarief 3	68
23. Rekenvaardigheid liquiditeitsbegroting 1	69
24. Rekenvaardigheid liquiditeitsbegroting 2	70
Theoriebronnen	71
25. Aansprakelijkheid bv	72
26. Aansprakelijkheid cv	73
27. Aansprakelijkheid eenmanszaak	74
28. Aansprakelijkheid maatschap	75
29. Acquisitie	76
30. Algemene voorwaarden	77
31. Arbeidsovereenkomst en ontslag	79
32. Arbozorg	82
33. Archiveren	83

34.	Bedrijfsadministratie	84
35.	Bedrijfsverzekeringen	86
36.	Beginbalans	88
37.	Belasting en bv	90
38.	Belasting en cv	91
39.	Belasting en eenmanszaak	92
40.	Belasting en maatschap	93
41.	Belasting en vof	94
42.	Bescherming van je product	95
43.	Besloten vennootschap	96
44.	Bestemmingsplan	97
45.	Break-evenpoint	98
46.	Classificatie van klanten	100
47.	Classificatie van prospects	102
48.	Commanditaire vennootschap	103
49.	Constante en variabele kosten	104
50.	De balans	105
51.	De (in)koopcyclus	108
52.	De investeringsbegroting	109
53.	De liquiditeitsbegroting	111
54.	De resultatenrekening	112
55.	Digitaal archiveren	113
56.	Directe en indirecte kosten	114
57.	Een liquiditeitsbegroting maken	115
58.	Eenmanszaak	119
59.	Exploitatiebegroting	120
60.	Financiële kengetallen	121
61.	Gemeentelijke belastingen	123
62.	Het acquisitiesprek	125
63.	Het financieringsplan	127
64.	Het inkoopcontract	128
65.	Het onderhandelingsproces	129
66.	Hoe maak je een filmpje?	130
67.	Huurovereenkomst	132
68.	Inkomstenbelasting	133
69.	Inkoopkanalen	135
70.	Koopgedrag van consumenten	136
71.	Koopovereenkomst	137
72.	Kosten	138
73.	Kraljic-matrix	139
74.	Maatschap	141
75.	Milieuzorg	142

76.	Nieuwe klanten benaderen	143
77.	Offerte beoordelen	144
78.	Offertes	145
79.	Omzet schatten	146
80.	Omzetbelasting	147
81.	Onderhandelen: do's en don'ts	149
82.	Onderhandelen: tips en trucs	150
83.	Ondernemersverzekeringen	151
84.	Opbouw offerte	153
85.	Overeenkomst niet nakomen	155
86.	Oude nummers	156
87.	Overeenkomsten	165
88.	Potentiële leveranciers	166
89.	Prijsstellingsmethoden	167
90.	Rekenvaardigheid beginbalans	169
91.	Rekenvaardigheid exploitatiebegroting	171
92.	Rekenvaardigheid investeringsbegroting	174
93.	Rekenvaardigheid kostprijs op basis van constante en variabele kosten	177
94.	Rekenvaardigheid kostprijs op basis van directe en indirecte kosten	178
95.	Rekenvaardigheid kostprijs op basis van het manuurtarief	180
96.	Rekenvaardigheid liquiditeitsbegroting	181
97.	Sales funnel	185
98.	Samenwerkingsvormen	186
99.	Schema liquiditeitsbegroting	187
100.	Schema's privéspecificatie	188
101.	Suspectconversie	189
102.	Trouwe klanten	190
103.	Uitzendovereenkomst	191
104.	Vendor rating	192
105.	Vennootschap onder firma	193
106.	Aansprakelijkheid vof	194
107.	Vergunningen	195
108.	Verzekeren	196
109.	Voorbeeldofferte	198
110.	Vreemd vermogen kort	199
111.	Vreemd vermogen lang	200
112.	Waterschapsbelasting	201
113.	WBP	202
114.	Welk uurtarief kan ik vragen?	203
115.	Zelf doen of uitbesteden?	204
116.	Begrippenlijst	205

HOE WERK JE MET EEN KEUZEDEEL?

In iedere opleiding volg je een aantal keuzedelen. Ze zijn bedoeld om je beter op de arbeidsmarkt voor te bereiden. Je school bepaalt het aanbod waaruit je kunt kiezen en wanneer je zo'n keuzedeel kunt volgen.

Hoelang je aan een keuzedeel werkt, varieert: 240, 480 of 720 studiebelastingsuren (SBU). Die informatie vind je in de inleiding *Over dit keuzedeel*, waarmee elk keuzedeel begint.

Waar en wanneer je aan een keuzedeel werkt, bepaalt je school. Dat kan op school zijn, op je stageadres of thuis. Meestal zal het een mix van deze drie zijn.

Inleiding

Een keuzedeel van Edu'Actief begint met een introductie. Dat kan naast een korte inleiding bijvoorbeeld een filmpje zijn over iemand die binnen zijn werkveld te maken krijgt met de inhoud van dit keuzedeel. Vervolgens vind je vermeld uit welke onderwerpen (leereenheden) het keuzedeel bestaat.

Uitdaging

In elk keuzedeel werk je stap voor stap toe naar een eindopdracht: de uitdaging, waarvoor je de stof van het gehele keuzedeel gebruikt. Het kan bijvoorbeeld gaan om de verzorging van een wijnproeverij met bijpassende hapjes, een compleet ondernemersplan voor een startup, een gevuld zorgdossier waarin je hebt gedocumenteerd welke begeleiding je een cliënt hebt gegeven en wat de resultaten waren, etc. Je werkt in een aantal stappen naar de eindopdracht toe. Elke stap levert per leereenheid ten minste één beroepsproduct op, dat wil zeggen een document, een (video)verslag van een gesprek of een fysiek product zoals je dat ook in de beroepspraktijk maakt. Dat kan bijvoorbeeld een wijnkaart zijn of het financiële hoofdstuk van een ondernemingsplan.

Resultaten

Daarna vind je een beschrijving van de doelen waaraan je gaat werken: een opsomming van de resultaten aan het eind van het keuzedeel.

Beoordeling

Je werkt individueel en soms samen met medestudenten aan je opdrachten. De beoordeling van je werk gebeurt op verschillende manieren en momenten. Het kan zijn dat je een of meer kennistoetsen maakt die mee tellen in de eindbeoordeling. Je zult ook een beoordeling krijgen van de beroepsproducten die je tijdens dit keuzedeel oplevert. En natuurlijk wordt je eindopdracht beoordeeld. Je vindt de beoordelingscriteria telkens kort beschreven in de inleiding *Over dit keuzedeel* op elke leereenheid. Hoe zwaar een onderdeel meetelt, hoor je van je docent.

Oriëntatieopdrachten

Voordat je met de eerste leereenheid van een keuzedeel begint, maak je een aantal opdrachten waarmee je je nader op de stof oriënteert. Zo verken je het terrein van dit keuzedeel.

Bronnen en verwijzingen

In dit keuzedeel vind je verwijzingen naar bronnen. Deze kun je herkennen aan een icoontje. Dit kan een theoriebron zijn, een internetlink of een filmpje. Zo zien de icoontjes eruit:

Internetsite

Theoriebron

Filmpje

De theoriebronnen op alfabetische volgorde vind je na de opdrachten in dit boek. Je kunt de inhoudsopgave gebruiken om de juiste bronnen snel te vinden.

LET OP!

Bronnen worden op verschillende manieren bij de opdrachten aangegeven:

1. bron **voor** een opdracht.
In dit geval is de theoriebron van toepassing op de daaropvolgende opdrachten.
 2. bron **in** een opdracht.
In dit geval is de theoriebron alleen van toepassing op deze specifieke opdracht.
Wordt er **in** een opdracht geen bron aangegeven, maar heb je wel bepaalde informatie nodig, dan zoek je de informatie in een van de eerder genoemde bronnen binnen deze leereenheid.
-

De video's, rollenspelen, formulieren, weblinks en bronnen kun je vinden in de digitale leeromgeving. Hier vind je ook de digitale versie van dit keuzedeel.

Ga naar www.edu-actief.nl/licentie.

Volg de stappen om toegang te krijgen tot het digitale lesmateriaal.

Voor het gebruik van de digitale leeromgeving heb je een tablet, computer of mobiele telefoon met internettoegang nodig. Je werkt je opdrachten uit op papier of digitaal.

1. OVER DIT KEUZEDEEL

OVER DIT KEUZEDEEL

Inleiding

Dit keuzedeel bestaat uit zeven werkprocessen. Samen zijn deze goed voor 480 SBU. Uit elk werkproces komen één of meer tastbare beroepsproducten (resultaten) voort die worden beoordeeld door een docent en/of een praktijkjury. Dit zijn go-/no-gomomenten. De beroepsproducten worden opgenomen in een portfolio. De theorie wordt getoetst met kennistoetsen.

Dit keuzedeel gaat over ondernemerschap. Wat heb je nodig om een eigen zaak op te zetten, te runnen en verder uit te bouwen tot een bloeiend bedrijf? Hoe doe je dat? Het begint natuurlijk met een goed idee en met jouw ondernemersvaardigheden. Daarna zorg je voor een marktonderzoek en een gedegen marketingplan. Al die zaken komen uitgebreid aan de orde in het keuzedeel Ondernemerschap mbo A.

In dit keuzedeel staan we stil bij het juridische plan, het financiële plan en het inkoopplan. Ook het werven van klanten komt aan bod. Want je wilt natuurlijk verkopen. Wist je dat veel van de miljonairs in Nederland ondernemer zijn?

Bekijk het filmpje 'Zo wordt u ook miljonair!'.

Opbouw

Dit keuzedeel bestaat uit tien leereenheden. Deze zijn gesplitst in twee delen:

- Marktonderzoek en marketingplan
- Financieel plan + een onderneming runnen.

Jij bent nu bezig met Ondernemerschap mbo B. Dit deel bestaat uit vijf leereenheden:

- Leereenheid 1 Regels
- Leereenheid 2 Ondernemingsvormen
- Leereenheid 3 Financieel plan
- Leereenheid 4 Acquisitie
- Leereenheid 5 Inkoopplan.

De uitdaging

Je gaat je voorbereiden op het starten van een eigen bedrijf: je eigen 'start-up'. Het ondernemingsplan is het beroepsproduct dat je aan het einde van dit keuzedeel hebt gemaakt. Je doorloopt aan de hand van een aantal grote opdrachten alle stappen die daarvoor nodig zijn. We bieden je bronnen aan om jou te helpen dat zo goed mogelijk uit te voeren.

Doelstellingen

Leereenheid 1 Regels

- Je weet aan welke regels je moet voldoen als je een onderneming hebt.
 - Je weet welke vergunningen en verzekeringen nodig zijn om een onderneming te starten.
 - Je kunt een verzekeringsplan maken.
 - Je kunt aangeven hoe je jouw product kunt beschermen.
 - Je weet waar je in jouw gemeente een onderneming mag starten.
 - Je hebt algemene voorwaarden voor je onderneming.
 - Je kunt omgaan met feedback.
-

Leereenheid 2 Ondernemingsvormen

- Je kent verschillende commerciële samenwerkingsvormen.
 - Je kent de voorwaarden om een onderneming te kunnen inschrijven.
 - Je kunt voor- en nadelen van verschillende ondernemingsvormen benoemen.
 - Je kunt een keuze voor een ondernemingsvorm maken.
 - Je weet met welke belastingen je als ondernemer te maken krijgt.
 - Je kunt omgaan met feedback.
-

Leereenheid 3 Financieel plan

- Je kunt een resultatenrekening maken.
 - Je kunt een break-evenpoint en een veiligheidsmarge berekenen.
 - Je kunt een investeringsbegroting maken voor jouw onderneming.
 - Je kunt een financieringsplan maken voor jouw onderneming.
 - Je kunt een beginbalans maken voor jouw onderneming.
 - Je kunt jouw financiële kengetallen berekenen.
 - Je kunt jouw ondernemingskosten inzichtelijk maken.
 - Je kunt jouw verkoopprijs of uurtarief bepalen.
 - Je kunt een exploitatiebegroting maken voor jouw onderneming.
 - Je kunt een privéspecificatie maken.
 - Je kunt een liquiditeitsbegroting maken voor het eerste jaar van jouw onderneming.
 - Je kunt je ondernemingsadministratie op orde houden.
 - Je kunt omgaan met feedback.
 - Je hebt inzicht in nauwkeurigheid.
 - Je kunt inzichtelijk maken hoe een ondernemer volgens jou moet omgaan met financiën.
-

Leereenheid 4 Acquisitie

- Je kent voor- en nadelen van telefonische acquisitie.
 - Je kent verschillende wervingsactiviteiten.
 - Je kent het belang van een langdurige klantrelatie.
 - Je kunt een sales funnel voor jouw onderneming tekenen.
 - Je kunt prospects en klanten classificeren.
 - Je kunt omgaan met feedback.
 - Je kunt een acquisitiesprek voeren.
 - Je kunt een offerte opstellen.
 - Je kunt koude acquisitie toepassen.
 - Je kunt een bezoekformulier ontwerpen.
-

Leereenheid 5 Inkoopplan

- Je kent verschillende commerciële samenwerkingsvormen.
 - Je kunt potentiële leveranciers in kaart brengen.
 - Je kunt vendor rating toepassen.
 - Je kunt een inkoopcontract maken.
 - Je kunt jouw portfolio analyseren met behulp van de Kraljic-matrix.
 - Je kunt onderhandelen.
 - Je kunt een inkoopplan maken.
 - Je kunt omgaan met feedback.
-

De beoordeling

- Kennistoetsen

Elke leereenheid heeft heel veel opdrachten in aanloop naar het ondernemingsplan dat jij schrijft. Elke leereenheid heeft één of meer opdrachten die als voldoende beoordeeld moeten worden om de leereenheid correct af te sluiten. Die opdrachten neem je op in je ondernemingsplan. Dat plan presenteer je op papier en als pitch tijdens een StartupPitchdag. Soms gebeurt de beoordeling alleen door je docent, soms door een jury van mensen uit je school en het bedrijfsleven. Bij de leereenheden van dit keuzedeel werk je aan:

Leereenheid 1 Regels

- vergunningen (optioneel)
- bescherming van je product (optioneel)
- verzekeringsplan
- algemene voorwaarden.

Leereenheid 2 Ondernemingsvormen

- ondernemingsvorm.

Leereenheid 3 Financieel plan

- investeringsbegroting
- financieringsplan
- beginbalans
- verkoopprijs of uurtarief
- privéspecificatie
- liquiditeitsbegroting.

Leereenheid 4 Acquisitie

- acquisitieplan.

Leereenheid 5 Inkoopplan

- inkoopplan.

1.1 ORIËNTATIE

Voor sommige ondernemers draait het vooral om geld verdienen. Ze denken snel rijk te worden met hun onderneming. En sommigen lukt dat ook.

Kijk maar naar het filmpje 'Zo wordt u ook miljonair!'.

OPDRACHT 1: GELD VERDIENEN

'Zo wordt u ook miljonair!'

Wat vergeet de film te melden als het gaat om hoe de ondernemers hun geld vergaarden?

OPDRACHT 2: OOK MILJONAIR WORDEN

Welke andere grote groep noemt het filmpje als miljonair?

OPDRACHT 3: START-UP

Wat is jouw doel met je start-up?

Veel succes en veel plezier!

2. REGELS

OVER DEZE LEEREENHEID

Als ondernemer moet je je vaak een weg banen door een heel woud van regels, wetten en vergunningen. Je loopt in het leven voortdurend risico's. Elk moment kan er iets gebeuren wat schade toebrengt aan jou of jouw bezittingen. Daarom is het goed je tegen de financiële gevolgen van enkele van die gebeurtenissen te verzekeren. In principe kun je je tegen alles verzekeren, maar het is altijd verstandig het risico af te wegen tegen de kosten van een verzekering. Maar het blijft niet alleen bij verzekeren. Als je verantwoordelijk bent voor je eigen bedrijf, komen er nog veel meer regelingen op je af. In deze leereenheid nemen we vergunningen, verzekeringen en overeenkomsten onder de loep.

Je krijgt verschillende opdrachten. Enkele daarvan neem je op in je ondernemingsplan. Aan de rechterkant kun je altijd de begrippenlijst raadplegen. Bovendien staan daar, als het nodig is, ook bronnen die jou kunnen helpen om de opdracht zo goed mogelijk uit te voeren.

Doelstellingen

- Je weet aan welke regels je moet voldoen als je een onderneming hebt.
- Je weet welke vergunningen en verzekeringen nodig zijn om een onderneming te starten.
- Je kunt een verzekeringsplan maken.
- Je kunt aangeven hoe je jouw product kunt beschermen.
- Je weet waar je in jouw gemeente een onderneming mag starten.
- Je hebt algemene voorwaarden voor je onderneming.
- Je kunt omgaan met feedback.

De beoordeling

Elke leereenheid heeft heel veel opdrachten in aanloop naar het ondernemingsplan dat jij schrijft. Elke leereenheid heeft één of meer opdrachten die als voldoende beoordeeld moeten worden om de leereenheid correct af te sluiten. Die opdrachten neem je op in je ondernemingsplan. Dat plan presenteer je op papier en als pitch tijdens een StartupPitchdag. Soms gebeurt de beoordeling alleen door je docent, soms door een jury van mensen uit je school en het bedrijfsleven. In deze leereenheid werk je aan:

- een overzicht van vergunningen (optioneel)
- de bescherming van je product (optioneel)
- jouw verzekeringsplan
- algemene voorwaarden voor je onderneming

2.1 REGELS

Begrippenlijst

OPDRACHT 1: VERGUNNINGEN

Vergunningen

Bestemmingsplan

Vergunningen Domein Bouw en infra
 Vergunningen Domein Afbouw, hout en onderhoud
 Vergunningen Domein Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek
 Vergunningen Domein Media en vormgeving
 Vergunningen Domein Informatie en communicatietechnologie
 Vergunningen Domein Mobiliteit en voertuigen
 Vergunningen Domein Transport, scheepvaart en logistiek
 Vergunningen Domein Handel en ondernemerschap
 Vergunningen Domein Economie en administratie
 Vergunningen Domein Veiligheid en sport
 Vergunningen Domein Uiterlijke verzorging
 Vergunningen Domein Horeca en bakkerij
 Vergunningen Domein Toerisme en recreatie
 Vergunningen Domein Zorg en welzijn
 Vergunningen Domein Voedsel, natuur en leefomgeving

- a. Bekijk het filmpje 'Vergunningen' van de ondernemer uit jouw domein.
- b. Met welke vergunningen heeft deze ondernemer te maken?

- c. Hoe regelt hij deze vergunningen?
- d. Welke vergunningen heb jij nodig als je een bedrijf zou starten?
- e. Zoek uit waar je in jouw gemeente een bedrijf mag starten.

OPDRACHT 2: HOE ZIT DAT VOOR MIJ?

Milieuzorg

Arbozorg

Wbp

Je hebt niet alleen met gemeentelijke regels te maken. Ook de landelijke overheid verplicht bedrijven tot bepaalde dingen.

- a. Ga je aandacht besteden aan milieuzorg? Licht je antwoord toe.
- b. Ben je straks verplicht om een RI&E uit te voeren?
- c. Hoe belangrijk is arbozorg in jouw onderneming?
- d. Welke rol speelt de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) in jouw toekomstige bedrijf?

OPDRACHT 3: BESCHERMING VAN JE PRODUCT

Bescherming van je product

Hoe ga jij je product beschermen?

OPDRACHT 4: VERZEKERINGEN

Verzekeringen Domein Bouw en infra
 Verzekeringen Domein Afbouw, hout en onderhoud
 Verzekeringen Domein Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek
 Verzekeringen Domein Media en vormgeving
 Verzekeringen Domein Informatie en communicatietechnologie
 Verzekeringen Domein Mobiliteit en voertuigen
 Verzekeringen Domein Transport, scheepvaart en logistiek
 Verzekeringen Domein Handel en ondernemerschap
 Verzekeringen Domein Economie en administratie
 Verzekeringen Domein Veiligheid en sport
 Verzekeringen Domein Uiterlijke verzorging
 Verzekeringen Domein Horeca en bakkerij
 Verzekeringen Domein Toerisme en recreatie
 Verzekeringen Domein Zorg en welzijn
 Verzekeringen Domein Voedsel, natuur en leefomgeving

- a. Bekijk het filmpje 'Verzekeringen' van de ondernemer uit jouw domein.